



## Hvad er problemet med prosulfocarb og hvor stort er det?

I Danmark er det Nationalt Center for Miljø og Energi ved Aarhus Universitet, som overvåger, det som i fagsprog kaldes ”våddeposition af 12 udvalgte pesticider” – Det gøres ved 2 målestationer: Sepstrup Sande, sydlige Silkeborg Kommune og ved Risø, Roskilde. Våddeposition betyder at målestationerne opsamler regnvand til prøver, hvorfra forskere måler efter 12 udvalgte pesticider. Disse pesticider, eller rettere deres aktivstoffer udvælges efter, de, som anvendes mest i landbruget.

Våddeposition i 2014 (senest tilgængelige rapport) lå h.h.v. på omkring 104 (Sepstrup Sande) og 115 (Risø)  $\mu\text{g}/\text{m}^2$  for pesticider (19 stoffer), hvoraf over 60 % alene stammer fra prosulfocarb. Du kan finde den samlede rapport over udledninger – herunder også våddepositioner af prosulfocarb fra Aarhus Universitet her: <http://dce2.au.dk/pub/SR163.pdf> (vis figur 7.1 fra ovennævnte rapport på side 60 – samlet antal pesticider målt)

De største bidrag til deposition af pesticider på begge lokaliteter kommer fra prosulfocarb, pendimethalin, terbuthylazine og

nedbrydningsproduktet desethylterbuthylazin. Den højeste deposition af prosulfocarb og pendimethalin sker i perioden september-oktober, hvor prosulfocarb er det pesticid, som bidrager mest til depositionen. I Bilag 3 i ovennævnte rapport gennemgås udviklingstendensen for våddeposition af prosulfocarb. Dette stof har særlig interesse, fordi der i 2013 blev fundet prosulfocarb ved en undersøgelse af økologisk producerede æbler – og siden er flere partier både konventionel og økologisk frugt og et parti persille, kasseret på baggrund af forurening med prosulfocarb.

Ifølge Bekæmpelsesmiddelstatistik (MST, 2014), var prosulfocarb i 2013 det næst mest solgte ukrudtsmiddel i Danmark efter glyphosat (aktivstof i fx. Round Up) I 2012 var prosulfocarb det mest solgte ukrudtsmiddel med 2.047 ton aktivstof, hvilket var væsentlig mere end de foregående år. Stigningen i salget skyldes sandsynligvis et varsel om differentiering af afgiften i forhold til miljø- og sundhedsbelastning, og en deraf følgende højere afgift på prosulfocarb. Afgiftsstigningen afspejlede sig i et lavere salg af prosulfocarb i 2013 og 2014 på henholdsvis 529 og 144 tons (MST, 2015). Det må forventes, at den store mængde solgt i 2012, må betragtes som ”indkøb til lager” til anvendelse i de efterfølgende år.





## Prosulfocarb fordamper og lander i vores haver

Sagen er den, at prosulfocarb fordamper meget let, derfor er det sandsynligvis ikke landmandens sprøjtepraksis, som kan forhindre giftregnen. Lige meget om prosulfocarb udbringes i stille vejr med de optimale dysser og alle forholdsregler, så fordamper stoffet og ender i atmosfæren, hvor det falder ned igen med regnen og dug, hvor regn og dug, nu engang falder – nemlig over det hele. Også i din og min have.

I Danmark har der i de seneste 3 år i det professionelle landbrug været en del polemik om prosulfocarb, fordi stoffet i 2 tilfælde i 2013 har forårsaget at økologiske æbleavlere har fået kasseret partier af økologiske æbler, idet der er fundet prosulfocarb på deres varer ved stikprøver i deres aftageres, nemlig supermarkedernes stikprøvekontrol. Det er selvsagt ingen grænseværdi for sprøjtegifte i økologisk avl – der må ingen gift findes.

I 2014 fandtes prosulfocarb i en mængde over grænseværdien i et parti konventionelle danske æbler hos en fynsk frugtgrossist. Igen i 2015 blev et parti lollandske økologiske pærer og et parti persille kasseret pga. forurening med prosulfocarb. Både økologiske og konventionelle avlere er noget bekymrede over at have en sådan ukendt giftregns trussel hængende over deres hoveder. Igennem de

sidste 3 år har parterne arbejdet for en politisk løsning med retningslinjer for erstatning, når forurening sker. Da, der hidtil ikke har kunnet opnås politisk enighed om erstatning, er det eneste, som konkret er sket i sagen, at Landbrug og Fødevarer i samarbejde med Syngenta, som er den største fabrikant af prosulfocarb, har udarbejdet en vejledning til brug af prosulfocarb midler, således at bedre praksis, skulle nedbringe antallet af forureninger. 2 økologiske avlere er siden blevet kompenseret af Landbrug og Fødevarer, men den seneste forurening fra 2015 har primo august 2016 fået afslag på erstatning fra Miljøstyrelsen. Der er stadig ikke fælles fodslag om eventuelle fremtidig erstatning for tab af råvarer forurenede med prosulfocarb. Vi, i Landsforeningen Praktisk Økologi, finder det helt urimeligt, at et erhverv skal arbejde under så usikre forhold.

Det er vigtigt at understrege, at alle æbler, grøntsager og afgrøder på vores marker og haver ikke rutinemæssigt bliver undersøgt for rester af prosulfocarb. I de tilfælde, hvor forureningen hidtil er fundet, er det ved stikprøvekontrol.

Alternativet til giftregn er økologisk landbrug. I Danmark er 7% af landbrugsarealet økologisk dyrket og i netop 2016 er en meget stor omlægningsbølge i gang og Økologisk Landsforening forudser at Danmark





ultimo 2020 har fordoblet det økologiske landbrugsareal. I det økologiske landbrug er det ikke hverken tilladt eller nødvendigt at bruge gift. I det økologiske landbrug handler landbrugsfagligheden om, at styrke jordens frugtbarhed, at forstå de planter, som gror på jorden ud over afgrøden og med mekaniske teknikker at holde de planter tilbage, som skader udbytterne for meget, samtidig med at det handler om at idealet ikke er marker i total monokultur. Det handler om at fremelske robuste sorter, som kan modstå sygdomme og det handler om at have polykultur, hvor mange planter i nabosystemer er med til at stoppe spredning af afgrødernes konkurrenter: Sygdom og konkurrerende planter. Økologisk landbrug er et spændende håndværk, som kræver en forvalter, som kender biologien, planterne og dyrene og som tør stole på naturens mangfoldighed, robusthed og barskhed. Økologisk landbrug er ikke en utopisk drøm – FN's fødevarerpanel har i 2013 udgivet rapporten, Wake up before its too late ([http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditcted2012d3\\_en.pdf](http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditcted2012d3_en.pdf)), hvori et stovt forskerhold peger på at agroøkologiske metoder på verdensplan netop er den eneste strategi til at undgå miljøproblemer, sult og klimaforandringer.

Korte fakta:

\* Der er to målestationer i DK, som registrere våddeponering af sprøjtemidler i DK – ved Risø, Roskilde og Sepstrup Sande, Silkeborg. Aarhus Universitet udgiver årligt en rapport med resultaterne – seneste rapport findes her: <http://dce2.au.dk/pub/SR163.pdf>

\* Våddeposition af pesticider i 2014 (senest tilgængelige rapport) lå h.h.v. på omkring 104 (Sepstrup Sande) og 115 (Risø) µg/m<sup>2</sup> for pesticider (19 stoffer), hvoraf over 60 % alene stammer fra prosulfocarb

\* Prosulfocarb er det næst mest solgte ukrudtsmiddel i Danmark – efter bekæmpelsesstatistik fra 2013

\* I 4 tilfælde har økologiske frugtavlere fået kasseret et parti frugt pga. forurening med prosulfocarb i perioden fra 2013-2015

\* Spørgsmålet om erstatning for forurening med prosulfocarb er ikke afklaret – og økologiske avlere har ingen reelle kompensationsmuligheder

\* Ingen ved, hvor meget giftregn vi alle får i vores haver

Faktaboks – hvad andre har skrevet om prosulfocarb:

<http://okologi.dk/nyheder/2015/09/>

[pesticidregn-aebler-igen-forurennet-fra-oven](http://okologi.dk/nyheder/2015/11/dansk-frugt-igen-ramt-af-pesticidregn)

<http://okologi.dk/nyheder/2015/11/dansk-frugt-igen-ramt-af-pesticidregn>

<http://gylle.dk/saa-tungt-falder-giftregnen-over-de-danske-kommuner/>

<http://okologi.dk/nyheder/2016/06/>

[minister-afviser-at-hjaelpe-landmaend-med-pesticidforurenede-frugter](http://okologi.dk/nyheder/2016/06/)

<http://okologi.dk/landbrug/>

[landbrugsnyheder/2016/01/minister-i-samraad-om-pesticidregn](http://okologi.dk/landbrug/)

<http://www.organictoday.dk/her-falder-giften-ned-i-hovedet-pa-dig/>

<http://www.organictoday.dk/okologiens-have-surt-at-odder-topper-pa-giftliste/>

